

Mediji i informiranje

Sud Europske unije
PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 39/21
U Luxembourg 16. ožujka 2021.

Mišljenje nezavisnog odvjetnika u predmetu C-28/20
Airhelp Ltd/Scandinavian Airlines System SAS

Prema mišljenju nezavisnog odvjetnika P. Pikamäea, štrajk koji je organizirao sindikat pilota u načelu predstavlja izvanrednu okolnost koja može zračnog prijevoznika osloboditi obveze plaćanja odštete zbog otkazivanja ili dužeg kašnjenja dotičnih letova

Međutim, da bi bio oslobođen te obveze, zračni prijevoznik mora dokazati da je poduzeo sve razumne mjere kako bi izbjegao takvo otkazivanje ili kašnjenje

Airhelp, društvo kojem je jedan putnik zračnog prijevoznika društva SAS ustupio svoje eventualno pravo na odštetu u skladu s Uredbom o pravima zračnih putnika¹, od potonjeg društva zahtijeva odštetu u iznosu od 250 eura zbog otkazivanja leta, na sam dan kad se on trebao održati, previđenog za 29. travnja 2019., koji je taj putnik trebao poduzeti između Malmöa i Stockholma, zbog štrajka pilota SAS-a u Norveškoj, Švedskoj i Danskoj.

Društvo SAS smatra da nije obvezno platiti zahtijevanu odštetu jer štrajk predstavlja „izvanrednu okolnost” koja se nije mogla izbjeći, čak ni ako su poduzete sve razumne mjere.

Štrajk pilota organizirali su njihovi sindikati, nakon što su prijevremeno raskinuli raniji kolektivni ugovor s društvom SAS, koji je trebao isteći 2020. Pregovori s ciljem zaključenja novog ugovora trajali su od ožujka 2019. Štrajk je trajao sedam dana – od 26. travnja 2019. do 2. svibnja 2019. – te je natjerao SAS da otkáže više od 4000 letova, što je utjecalo na oko 380 000 putnika. Prema navodima društva SAS, riječ je o jednom od najvećih štrajkova u sektoru zračnog prijevoza koji su se ikada dogodili. Ako bi svaki od putnika imao pravo na paušalnu odštetu, to bi, prema SAS-ovim izračunima, uzrokovalo trošak od otprilike 117 000 000 eura.

Attunda tingsrätt (Prvostupanjski sud u Attundi, Švedska), pred kojim je postupak pokrenulo društvo Airhelp, je od Suda zahtijevao tumačenje Uredbe o pravima zračnih putnika.

U svojem današnjem mišljenju **nezavisni odvjetnik Priit Pikamäe smatra**, kao prvo, **da štrajk organiziran na poziv sindikata**, u okviru izvršavanja prava na štrajk od strane osoblja zračnog prijevoznika, **kako bi se iznijeli zahtjevi u vezi s poboljšanjem uvjeta rada**, ako nije uzrokovan ranijom odlukom poduzeća već zahtjevima radnika, **predstavlja „izvanrednu okolnost”**² koja dovodi do oslobađanja od odgovornosti.

Prema mišljenju nezavisnog odvjetnika, **takav štrajk** ispunjava dva kriterija koja je Sud definirao za potrebe takve kvalifikacije jer **nije dio redovnog obavljanja djelatnosti zračnog prijevoznika te se nalazi izvan njegove stvarne kontrole**.

¹ Uredba (EZ) br. 261/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. o utvrđivanju općih pravila odštete i pomoći putnicima u slučaju uskraćenog ukrcanja i otkazivanja ili dužeg kašnjenja leta u polasku te o stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 295/91 (SL 2004., L 46, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 7., svezak 26., str. 21.)

² U presudi Krüsemann i dr. od 17. travnja 2018. (C-195/17 i dr.; vidjeti također PM br. 49/18) Sud je presudio da pokretanje „divljeg štrajka” koji su organizirali sami radnici (a ne sindikat), kao reakciju na „iznenadnu najavu” od strane zračnog prijevoznika restrukturiranja društva, ne predstavlja „izvanrednu okolnost”. S obzirom na znatne razlike koje postoje u pogledu činjeničnog okvira, nezavisni odvjetnik smatra da se ta ocjena ne može prenijeti na ovaj predmet.

Naime, odluku o pokretanju štrajka donose sindikalni predstavnici radnika u okviru svoje autonomije u području kolektivnog pregovaranja te ona nije dio strukture odlučivanja predmetnog zračnog prijevoznika. Iako je štrajk dio gospodarskog života svakog poduzeća, ono nema nikakvu kontrolu nad odlukama koje donosi sindikat. Iz toga proizlazi da **zračni prijevoznik čak ni u pogledu vlastitih zaposlenika u pravilu nema nikakav pravno relevantni utjecaj na to hoće li se štrajk održati ili ne.**

Nezavisni odvjetnik primjećuje da su **interesi socijalnih partnera u načelu na jednak način zaštićeni pravnim poretom Unije. Zračni prijevoznik** kao poslodavac ima pravo i odgovornost pregovarati o dogovoru s radnicima u okviru autonomije kolektivnog pregovaranja na koju imaju pravo socijalni partneri. Suprotno tomu, **ne može ga se smatrati isključivo odgovornim za posljedice koje proizlaze iz kolektivnog djelovanja osoblja. U suprotnom, pravo na odštetu zračnih putnika bi se moglo „instrumentalizirati” za potrebe socijalnih pokreta.**

Kao drugo, nezavisni odvjetnik podsjeća na to da „izvanredna okolnost” **oslobađa zračnog prijevoznika obveze isplate odštete samo ako može dokazati da je poduzeo sve razumne mjere kako bi izbjegao otkazivanje ili dulje kašnjenje leta.** Nasuprot tome, od njega se ne može zahtijevati nepodnošljiva žrtva u pogledu kapaciteta njegova poduzeća u relevantnom trenutku.

Stoga, prema mišljenju nezavisnog odvjetnika, zračni prijevoznik mora iskoristiti sve zakonske mogućnosti kako bi branio svoje interese i neizravno interese putnikâ, uključujući da od nadležnih sudova zatraži da utvrde nezakonitost kolektivnog djelovanja i, ovisno o slučaju, nalože njegov prestanak. Osim toga, **on mora** predvidjeti dovoljno vremena za rješavanje mogućih nepredviđenih događaja, uzeti u obzir obavijest koja je prethodila štrajku koji je sazvao sindikat, organizirati materijalne i ljudske resurse kako bi zajamčio kontinuitet poslovanja i **olakšati pristup letovima drugih poduzeća.**

NAPOMENA: Sud nije vezan mišljenjem nezavisnog odvjetnika. Zadaća je nezavisnih odvjetnika predložiti Sudu u punoj neovisnosti pravno rješenje u predmetu za koji su zaduženi. Suci Suda sada počinju vijećati u ovom predmetu. Presuda će se donijeti naknadno.

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da u okviru postupka koji se pred njima vodi upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) mišljenja objavljuje se na stranici CURIA na dan čitanja.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 4293